

Дело C-267/21**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване:**

23 април 2021 г.

Запитваща юрисдикция:

Înalta Curte de Casație și Justiție (Румъния)

Дата на акта за преюдициално запитване:

25 март 2021 г.

Жалбоподател:

Uniqa Asigurări SA

Ответници:Agenția Națională de Administrare Fiscală – Direcția Generală de
Soluționare a Contestațiilor

Direcția Generală de Administrare a Marilor Contribuabili

Предмет на главното производство

Жалба, подадена срещу решението на Curtea de Apel București (Апелативен съд Букурещ) от 19 юни 2018 г., с което частично се отхвърля искането на жалбоподателя за отмяна на решението по жалбата от 24 март 2016 г. и на акта за установяване на задължения за данък върху добавената стойност (ДДС) от 30 декември 2015 г., издадени от данъчните органи.

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

На основание член 267 ДФЕС се иска тълкуване на разпоредбите на член 59 от Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 година относно общата система на данъка върху добавената стойност.

Преюдициален въпрос

Може ли при тълкуването на член 59 от Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 година относно общата система на данъка върху добавената стойност услугите по обработване и уреждане на застрахователни претенции, предоставяни от дружествата — кореспонденти на застрахователно дружество, от името и за сметка на последното, да бъдат включени в категорията на услугите, извършвани от консултанти, инженери, консултантски бюра, адвокати, експерт-счетоводители и други подобни услуги, включително обработка на данни и предоставяне на информация?

Разпоредби на правото на Съюза и практика на Съда, на които е направено позоваване

Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 година относно общата система на данъка върху добавената стойност, членове 46 и 59

Директива 2000/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 май 2000 година за сближаване на законодателствата на държавите членки относно застраховане на гражданската отговорност във връзка с използването на моторни превозни средства и за изменение на Директиви 73/239/ЕИО и 88/357/ЕИО на Съвета (Четвърта директива за автомобилното застраховане), съображения 8–15, член 4, параграфи 1, 4 и 8

Вътрешни правила на Съвета на бюрата, съдържащи се в приложението към Решение 2003/564/ЕО на Комисията от 28 юли 2003 година за прилагането на Директива 72/166/ЕИО на Съвета относно проверките на застраховките „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства

Решения на Съда от 6 март 1997 г., Linthorst, Pouwels en Scheres/Inspecteur der Belastingdienst/Ondernemingen Roermond (C-167/95), от 16 септември 1997 г., von Hoffmann/Finanzamt Trier (C-145/96), от 25 януари 2001 г., Комисия/Франция (C-429/97), от 6 декември 2007 г., Комисия/Германия (C-401/06), от 7 октомври 2010 г., Kronospan Mielec (C-222/09) и от 17 март 2016 г., Aspiro (C-40/15)

Национални разпоредби, на които е направено позоваване

Закон № 571/2003 за Данъчния кодекс в действащата редакция през 2009 г., приложима за разглежданите сделки:

Член 133

„(1) За място на доставка на услугата се приема мястото, където доставчикът е установен или разполага с обект, от който се доставя услугата.

(2) В отклонение от параграф (1) за място на доставка на следните услуги се приема:

[...]

g) мястото, където клиентът — получател на услугите, е установен или разполага с обект, при условие че съответният клиент е установен или разполага с обект извън Общността или е данъчнозадължено лице, действащо в това си качество, установено или притежаващо обект в рамките на Общността, но не и в същата държава като доставчика, в случай на следните услуги:

[...]

5. услуги, предоставяни от консултанти, инженери, юристи и адвокати, счетоводители и експерт-счетоводители, консултантски бюра и други подобни услуги;

[...]“.

Кратко представяне на фактите и главното производство

- 1 SC Uniqa Asigurări SA (наричано по-нататък също „дружеството“) предлага на клиентите си полици за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ (ГОА), включващи покритие „Зелена карта“; това покритие е валидно за произшествия, настъпили извън територията на Румъния, в страни, които са част от системата „Зелена карта“ (за държави както в Европейския съюз, така и извън него). Покритието на „Зелена карта“ е част от застраховката „Гражданска отговорност“ на автомобилистите (ГОА), въз основа на която се изплаща обезщетение за вреди за сумите, които застрахованият трябва да плати за разрушаването на имущество или за телесни повреди, причинени от пътнотранспортни произшествия, настъпили в чужбина. Дружеството също така изплаща обезщетение за вреди за евентуалните разходи, направени от застрахования/увреденото лице в хода на гражданския процес.
- 2 Следователно в случай на произшествие извън Румъния, от 2007 г. до 2009 г. в качеството си на застраховател Uniqa обезщетява своите клиенти на основание на покритието „Зелена карта“ чрез дружество кореспондент Uniqa в съответната държава по следния начин:
 - клиентът подава искане за обезщетение до дружеството кореспондент в държавата, в която е настъпило произшествието;
 - дружеството кореспондент обработва и урежда искането за обезщетение в държавата, в която е настъпило произшествието, като извършва редица дейности, свързани с различни аспекти/действия, като:

- (i) уведомяване/образуване на преписка за щетите — чрез представяне/предявяване на искане за обезщетение;
 - (ii) проучване на причините и обстоятелствата на произшествието — проверка на валидността на полицата, констатиране на повредите, оценка на щетите и провеждане на разследване, предлагане на решения за ремонти/смяна;
 - (iii) оценка на стойността на обезщетението — проверка на разхода и т.н.;
 - (iv) обезщетение за извършване на ремонт — фактуриране в сервиза, плащане на обезщетението и т.н.;
 - (v) проверка на правото на регрес за щетите — анализ след обезщетяването; правото на регрес може да компенсира част от изплатеното застрахователно обезщетение.
- 3 Действията, които се предприемат в случай на подаване на искане за обезщетение в системата „Зелена карта“, са определени и уредени във Вътрешните правила на Съвета на бюролата, които предвиждат, че дружеството кореспондент, посочено за обработването и уреждането на искането за обезщетение, трябва да проведе разследване на всички обстоятелства на злополуката. Това разследване следва посочените по-горе етапи, подточки i)–v).
- 4 Поради това Uniqа сключва споразумения за партньорство с 26 дружества извън Румъния, от които 21 са застрахователни дружества, докато останалите са дружества от друг тип, които са част от националните застрахователни бюра, които управляват системите за обезщетяване и се занимават с определянето на дружествата кореспонденти, които могат да обработят по целесъобразност исканията за обезщетение.
- 5 Съгласно двустранните споразумения, сключени между Uniqа и дружествата кореспонденти (член 2 от двустранните споразумения), за обработването и уреждането на искането за обезщетение дружеството кореспондент е упълномощено от Uniqа и е длъжно да действа от името, за сметка и в интерес на дружеството — в смисъл да защитава имуществото на застрахователя и с цел да приключи преписката за щетите, като същевременно спазва законодателството на държавата, в която е настъпило произшествието. В това отношение:

— за имуществени вреди в размер на 15 000 EUR, причинени от произшествието, съгласно член 3.5 от споразуменията, дружествата кореспонденти са свободни да одобряват или отхвърлят, като остават отговорни както към клиентите, така и към Uniqа за основанието и за размера на плащанията, извършени при обработването и уреждането на претенциите;

- за имуществените вреди над 15 000 EUR дружествата кореспонденти са длъжни да си сътрудничат с Uniqa при уреждането на искане за обезщетение, като се има предвид значителното въздействие върху имуществото на дружеството; обработването на исканията се извършва в съответствие със законодателството на държавата, в която е настъпила злополуката.
- 6 Uniqa заплаща на дружествата кореспонденти такси за обработка за услугите по обработване на исканията за обезщетение, предоставени от тях в полза на клиентите на дружеството, и прилага следното данъчно третиране:
- за сумите, които представляват обезщетения и услугите, свързани с настъпили в чужбина злополуки, фактурирани от Uniqa на дружествата кореспонденти, дружеството не начислява ДДС, тъй като те не попадат в данъчната основа за целите на ДДС съгласно член 137, параграф 3, буква е) от Данъчния кодекс, който е в сила между 2007 г. и 2011 г.;
 - за сумите, които представляват такси за обработка, фактурирани на Uniqa от дружествата кореспонденти под формата на комисиона за услугите по обработване на исканията за обезщетение, дружеството не отчита ДДС чрез механизма на обратно начисляване, тъй като съгласно член 133, параграф 1 от Данъчния кодекс, който е в сила между 2007 г. и 2009 г., в Румъния тези услуги не попадат в приложното поле на ДДС.
- 7 Същата застрахователна компания Uniqa предлага на своите клиенти и полицаи за здравна застраховка при пътуване в чужбина. В това отношение на 1 април 2004 г. е сключен договор за сътрудничество между Coris International, Unita Insurance (понастоящем Uniqa Asigurări SA) и Coris Roumanie с предмет обработване от страна на Coris International, от името и за сметка на Uniqa, на исканията за обезщетение, подадени от притежателите на полицаи за здравна застраховка при пътуване в чужбина, сключени от Uniqa за своите клиенти, в смисъл на предлагане на всички организационни, технически и правни услуги по обработване и уреждане на последните.
- 8 Съгласно член 5 от договора за сътрудничество Coris International се задължава да извършва следните дейности за уреждане на исканията за обезщетение:
- да гарантира обслужването на застрахованите лица 24 часа на ден;
 - да определи размера на щетите и да гарантира плащането им;
 - да уведоми Uniqa за настъпилите събития, за обстоятелствата около настъпването им, за диагнозата и разходите за медицинско лечение, както и за другите разходи;
 - да предостави техническа, организационна и правна помощ на застрахованите лица.

- 9 На 16 април 2007 г. страните по договора за сътрудничество сключват допълнително споразумение № 1, с което се договарят, че за предоставяните от Coris International услуги Uniqa се задължава да заплаща следните суми:
- 9 % от начислените брутни премии (т.е. такси за обработка) — за разглеждането и установяването на щетите и за гарантиране на постоянно обслужване от страна на служителите на Coris — на Coris International;
 - 91 % от начислените брутни премии (разходи за хоспитализация, разходи за консултации, самолетни билети и др.) — (т.е. разходи, свързани с обезщетението) на Coris Roumanie.
- 10 При фактурирането на разходите за обезщетения дружеството не изчислява ДДС, тъй като счита, че те не попадат в данъчната основа за целите на ДДС съгласно член 137, параграф 3, буква е) от Данъчния кодекс, който е в сила между 2007 г. и 2011 г. За таксите за обработка, платени през периода 2007—2009 г., дружеството не отчита ДДС чрез механизма на обратно начисляване, тъй като съгласно член 133, параграф 1 от Данъчния кодекс в Румъния тези услуги не попадат в приложното поле на ДДС.
- 11 От 13 март 2012 г. до 18 декември 2015 г. данъчните органи извършват данъчна проверка в седалището на Uniqa Asigurări SA, чиято цел е да се направи извадкова проверка на изпълнението на задълженията за изчисляване, деклариране и плащане на някои данъчни задължения между 1 януари 2007 г. и 31 декември 2011 г. След данъчната проверка контролните органи издават на 30 декември 2015 г. протокол за данъчна проверка и акт за установяване на данъчни задължения, с който задължават дружеството да заплати допълнителен ДДС в общ размер на 3 439 412 RON (румънски леи) и допълнителни такси в общ размер на 3 706 077 RON за такси за обработка.
- 12 На 24 март 2016 г. дружеството подава жалба по административен ред за отмяна на актовете за установяване на данъчни задължения, свързани с посочените по-горе допълнителни данъчни задължения, която е отхвърлена с решение от 15 септември 2016 г.
- 13 На 23 декември 2016 г. Uniqa Asigurări SA сезира Curtea de Apel București (Апелативен съд Букурещ) с искане за отмяна на решението по жалбата по административен ред от 15 септември 2016 г., както и за отмяна на акта за установяване на данъчни задължения от 30 декември 2015 г. и установяване на незаконосъобразността на издадения същия ден протокол от данъчна проверка.
- 14 Curtea de Apel București (Апелативен съд Букурещ) постановява решението си на 19 юни 2018 г., с което уважава само частично съдебното искане, като отменя акта за установяване на данъчни задължения само по отношение на част от допълнителните данъчни такси, тъй като констатира, че е претърпяна вреда от дружеството жалбоподател поради необосновано прекомерната

продължителност на данъчната проверка. Посоченият съд приема с оглед на дело C-222/09, Kronospan Mielec, че услугите по обработка и уреждане на застрахователните претенции „са подобни на услугите, извършвани от инженерите“.

- 15 Както жалбоподателят, така и съответните данъчни органи обжалват това решение пред запитващата юрисдикция. Жалбоподателят критикува някои аспекти, свързани с определянето на ДДС за комисионите за обработка, прилагани за някои сделки, които според него не могли да бъдат облагани с данък на румънска територия, докато данъчните органи обжалват решението за частична отмяна на допълнителните такси.

Основни доводи на страните в главното производство

- 16 За целите на определянето на данъчното облагане данъчните органи приемат, че разпоредбите на член 133 от Данъчния кодекс, които уреждат мястото на доставка на услугите между 2007 г. и 2009 г., са приложими в настоящия случай — тъй като смятат, че произшествието е изключението, предвидено в член 133, параграф 2, буква г), точка 5 от Данъчния кодекс — а не разпоредбата, на която се позовава дружеството, като считат, че за услугите по обработване на преписките за щетите мястото на доставка на услугите е в държавата членка, в която е установен получателят, а именно Румъния.
- 17 В подкрепа на класифицирането на услугите, предоставяни от дружествата кореспонденти и Coris International в категорията „други подобни услуги“, данъчните органи се позовават на Ръководство 741, издадено от британското правителство, в което се уточнява, че в тази област попадат и услугите, предоставяни от лицата, уреждащи застрахователните претенции/оценителите на щетите, които включват проверка на имуществото с цел определяне на обема на щетите, както и преговори за определяне на обема им. Поради това данъчните органи стигат до извода, че тъй като дейността по обработване и уреждане на исканията за обезщетение, извършвана от дружествата кореспонденти и Coris International за Uniq, съответствала на това, което британските органи наричат „Services of loss adjusters“, тези услуги попадали в категорията „други подобни услуги“ и мястото на доставката им била Румъния.
- 18 В подкрепа на възраженията си за незаконосъобразност жалбоподателят твърди, че предоставяните от кореспондентите му услуги не попадали в категорията „други подобни услуги“, за които се отнася изключението, въведено с член 133, параграф 2, буква г), точка 5 от Данъчния кодекс, и че поради това трябвало да се приложи разпоредбата на член 133, параграф 1 от Данъчния кодекс, тъй като мястото на доставка на услугите е в чужбина, а не в Румъния, противно на неправилното становище на данъчния орган, довело до неправомерно събиране на ДДС за тези услуги.

- 19 Жалбоподателят счита също, че съображенията на данъчните органи са неправилни, тъй като предоставяните от кореспондентите му услуги били с много по-сложен характер от този на проверката на имуществото с цел установяване и договаряне на обезщетение за щетите. Следователно услугите, предоставяни от дружествата кореспонденти и Coris International, не се свеждали до проста проверка на произшествието и оценка на щетите — което е по-скоро дейност, специфична за оценител на щетите — а предполагали предоставянето на интегрирана гама услуги, която започвала с откриването на преписката за щетите и която в някои случаи дори водела до поемане на размера на щетите.
- 20 Следователно, макар услугите по проверка и оценка на щетите, на които се позовават данъчните органи, да са включени в предоставяните от кореспондентите на дружеството услуги, те представлявали само част от сложния набор от дейности на дружествата кореспонденти или на Coris International, поради което било ограничаващо и следователно незаконосъобразно да се приравняват на услуги по преглед на щетите.
- 21 Следователно услугите, получени от дружеството от кореспондентите му, не можели да бъдат включени в категорията на подобните услуги, извършвани от консултанти/адвокати/инженери или дори оценители на щети, тъй като ставало въпрос за истински услуги по обработване и уреждане на исканията за обезщетение, които не попадали в модела, възприет от законодателя, за да предвиди изключението за мястото на предоставяне на услугите.

Кратко представяне на мотивите за преюдициалното запитване

- 22 В рамките на производството по жалбата на дружеството сезираният съд трябва да се произнесе по правното естество на услугите по обработване и уреждане на застрахователните претенции, предоставяни от дружествата кореспонденти за застрахователно дружество. Înalta Curte счита, че трябва да се тълкуват разпоредбите на членове 46 и 59 от Директива 2006/112/ЕО относно общата система на данъка върху добавената стойност, за да се определи дали услугите по обработване и уреждане на застрахователните претенции, предоставяни от дружествата кореспонденти за застрахователно дружество от негово име и за негова сметка, попадат в категорията на услугите, предоставяни от консултанти, инженери, консултантски бюра, адвокати, счетоводители и други подобни услуги, както и обработка на данни и предоставянето на информация, при което изключението от общото правило на мястото на предоставяне на услугите може да се прилага за тези услуги.
- 23 Запитващата юрисдикция припомня, че част от услугите, които са предмет на настоящото дело и които са били обект на данъчно облагане на румънска територия, са извършени в съответствие с Директива 2000/26/ЕО за сближаване на законодателствата на държавите членки относно

застраховане на гражданската отговорност във връзка с използването на моторни превозни средства и за изменение на Директиви 73/239/ЕИО и 88/357/ЕИО на Съвета (Четвърта директива за автомобилното застраховане). Въз основа на тази правна уредба са сключени двустранни споразумения за сътрудничество относно уреждането на исканията за обезщетение, които са предмет на данъчна проверка по настоящото дело, по силата на които представителят е упълномощен и задължен да обработва исканията за обезщетение в съответствие с приложимите законови разпоредби и практиките за уреждане на щетите в интерес на застрахователя на застраховки ГОА.

- 24 От разпоредбите на член 5 от Вътрешните правила на Съвета на бюрата следва, че дружествата кореспонденти имат право да поискат по-специално от застрахователя такси за обработването, покриващи всички други разходи, изчислени в съответствие с правилата, одобрени от Съвета на бюрата. Тази комисиона за обработка се отнася до предоставянето на услуги в полза на застрахователя по застраховка „Гражданска отговорност“, свързани с воденето на преписките за щетите, и дейността по вземане на решения на доставчика на услуги е подчинена на целта да предоставя услуги от името и за сметка на застрахователя получател по най-благоприятния за него начин, като спазва приложимия закон, въз основа на сключеното между страните споразумение.
- 25 Следователно в конкретния случай става въпрос за предоставяне на комплексни услуги по обработване и уреждане на исканията за обезщетение, извършвани от дружествата кореспонденти, включващи множество дейности, които трябва да се разглеждат като едно цяло.
- 26 Като се позовава на практиката на Съда на Европейския съюз (СЕС), запитващата юрисдикция констатира, че изразът „други подобни услуги“, съдържащ се в член 59 от Директива 2006/112/ЕО, не се отнася до професиите адвокат, консултант, счетоводител или инженер, а само до услуги. Изразът „други подобни услуги“ се отнася не до някакъв общ елемент за посочените в директивата различни дейности, а до услуги, подобни на всяка една от тези дейности поотделно. Тъй като общностната съдебна практика обаче не е достатъчно точна, за да може да разреши с необходимата яснота правният въпрос, който се поставя по настоящото дело, Înalta Curte смята, че трябва да се обърне към СЕС, за да тълкува разпоредбите на Директивата за ДДС.
- 27 Правният въпрос, който се поставя по това дело, не е разгледан и по дело С-40/15, Aspigo, по което СЕС анализира данъчното третиране, приложимо за услугите, предоставяни от дружествата кореспонденти от гледна точка на Директивата за ДДС, и приема, че последните са услуги, попадащи в приложното поле на ДДС, тъй като не са освободени от данък. Всъщност правният характер на предоставяните от дружествата кореспонденти услуги е разгледан отново от СЕС, но в настоящия случай се поставя въпросът дали

тези доставки спадат към категорията на подобните услуги, посочена в член 59, параграф 1, буква в) от Директивата за ДДС. След решаването на този въпрос запитващата юрисдикция ще бъде в състояние да определи с точност мястото на тяхното облагане за целите на ДДС.

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ